

Serie: Vrucht van de Geest (8)

Zondag 27 augustus 2017

Thema: Zachtmoedigheid

 Galaten 5,22-23a, Matteus 11,25-30 en Psalm 37,1-11

Inleiding

32 was ze. Nog zo jong. Ze stond aan het begin van haar leven. Maar op zaterdag 12 augustus kwam er plotseling een einde aan. Bij een protestmars in Charlottesville om te protesteren tegen de rassenhaat die de kop op stak. Een wilde autorit van een jonge man maakte een eind aan het leven van Heather en zorgde voor vele gewonden. Bedoeld om zo het protest tot zwijgen te brengen.

Wat kun je doen? Wat moet je zeggen? Haar vader wilde wel wat zeggen. En hij riep op tot verdraagzaamheid en vergeving. En daarmee bedoel ik ook mezelf, zei hij tegen de journalist. Ik moet de man vergeven die mijn dochter heeft doodgereden. Ik kan alleen maar denken aan de woorden die Christus in de laatste uren voor zijn sterven sprak: Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen. Maar ik ben er trots op dat ze zich heeft uigesproken. Ze had meer moed dan ik.

Je dochter doodgereden ... Wat zou jij gezegd hebben? Hoe zou je reageren? Boos? Woedend? Achter slot en grendel met zo iemand! Of gelaten? Want je kunt doen wat je wilt maar daarmee krijg je je dochter niet meer terug! Wat moet je? Deze vader kiest een derde weg.

De bijbel heeft er een woord voor: zachtmoedigheid. En de bijbel hecht er grote waarde aan: wees voor iedereen zachtmoedig (Titus 3,2) en altijd (Efeziërs 4,2)! Hoe anders is dat in het dagelijks leven. Het geweld binnen en buiten de voetbalstadions is spreekwoordelijk geworden ('voetbal is oorlog'). Ambulancepersoneel wordt belaagd. En de taalverruwing in de politiek komt ons ook niet onbekend voor. En misschien herken je er wel wat van ...

De vraag is: wat schiet je er mee op? Roept geweld ook niet vaak geweld op? Waarom doen we het eigenlijk? De bijbel wijst een weg die veelbelovend is: laat je niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede (Romeinen 12,21). Met zachtmoedigheid kun je veel meer bereiken. Juist als mensen fouten maken, kun je beter niet woest reageren, maar helpen in een geest van zachtmoedigheid (2 Timoteus 2,24,25). Je zult merken dat iemand veel eerder geneigd is naar je te luisteren. Trouwens: wij zeggen wel eens: de brutalen hebben de halve wereld. Maar Jezus zegt: gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven. Dat geeft ruimte nu al en straks! Wat een zegen als deze zachtmoedigheid in praktijk wordt gebracht! Op je werk, in de straat, thuis!

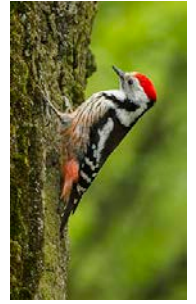
1. Moed

Als iemand zachtmoedig wordt genoemd, denken wij al snel aan iemand die halfzacht is en over zich heen laat lopen. Dat spreekt ons helemaal niet aan. Maar als we denken dat dit zachtmoedigheid is, dan hebben we het mis. Juist de mensen van wie in de bijbel gezegd wordt dat ze zachtmoedig zijn, weten flink op te treden als het nodig is. Van Mozes wordt gezegd dat hij zeer zachtmoedig was, meer dan enig mens op de aarde. Maar dat wil niet zeggen dat hij een doetje was. Het was niet voor niets dat Michelangelo een beeld van Mozes maakte dat heel krachtig overkomt. Toen Israël rond het gouden kalf stond te dansen, konden zijn woorden striemen en schoten zijn ogen vuur. Slap was hij zeker niet. En dat geldt ook voor andere krachtige leiders, zoals David en Paulus.

Wat is zachtmoedigheid dan wel? Je zou kunnen zeggen: optreden op het goede moment en nooit op het verkeerde moment. Pal staan voor de eer van God en de positie van anderen. En een stapje terug doen als het om je zelf gaat. Kijk naar koning David. Als het gaat om de eer van God treedt hij op tegen de reus Goliath en schakelt hem uit. Maar als het gaat om zijn eigen positie – als hij op de vlucht is voor koning Saul – laat hij Saul met rust. Zo kon Johannes de Doper tekeer gaan tegen schijnheiligen. Maar als hij Jezus ontmoet zegt hij: hij moet belangrijker worden en ik moet minder meetellen. Het gaat om Jezus en niet om hem. Zo kan Paulus fel optreden als het evangelie in diskrediet wordt gebracht (Galaten 3,1) en tegelijk zegt hij – als hij denkt aan zijn eigen positie - : ik ben de minste van de apostelen. En jij? Zou jij anders willen? Niet op je strepen staan? Maar denken aan de positie van de Ander/ander?

2. Barrière

Waarom is zachtmoedigheid zo lastig? Waarom kun je er nergens een cursus voor volgen? Ik denk dat we vanuit ons zelf geneigd zijn om onze eigen zaken belangrijker te vinden dan die van anderen. In de bijbel lees je al in het begin dat het misgaat wanneer we als mensen zonder God willen leven. We willen zelf in het middelpunt staan en niet God de eer geven. Corrie ten Boom vertelt ergens over een trotse specht die met zijn snavel in een boom aan het hakken is. Hij gaat stug door, ook als het begint te onwieren. Plotseling treft de bliksem de boom en versplintert het hout in honderden stukjes. Hij vliegt naar zijn vrienden en roept: kijk eens wat ik heb gedaan, kijk!

Zo kunnen we voortdurend met ons zelf bezig zijn ...

Zachtmoedigheid is juist het tegenovergestelde. Dan zie je de waarde van de ander en ben je bereid om je voor die ander in te zetten. Wat is het mooi als een ander jouw liefde en zorg ervaart en daardoor weer op het goede pad komt (Galaten 6,1). Maar als je alleen maar denkt aan wat jou zelf is aangedaan, kom je niet verder.

Zachtmoedigheid vraagt: ben je bereid om te investeren in de ander?

Dat maakt duidelijk dat zachtmoedigheid niet een karaktertrek is waarmee je geboren wordt. Het is een zaak van geloof. Een vrucht van de heilige Geest. We morgen er om bidden. Jakobus maakt dat duidelijk in 3,13 en 1,17. Dat is wijsheid als je niet onbeheerst of jaloers reageert, maar zachtmoedig. Dat is iets dat God wil geven en waarin je mag groeien. Dan neem je de dingen niet zelf in handen, maar geeft ze over aan God (Psalm 37). Als je onheus behandeld bent, wees geen eigen rechter, maar geef je boosheid en verontwaardiging over aan God.

Van Mozes is bekend dat hij een kort lontje had. Toen een Egyptenaar een landgenoot van Mozes mishandelde, sloeg hij hem dood. Hij had direct zijn antwoord klaar. Maar na 40 jaar verblijf in de woestijn is hij veranderd. Als zijn broer en zus zijn leiderschap aanvechten, reageert hij niet woedend. Maar hij geeft het over aan God. Hij bidt zelfs voor zijn zus, als zij ziek wordt. Hij laat zich niet leiden door haat of gekrenkte trots, maar reageert zachtmoedig. Als het om hem zelf gaat, doet hij een stap terug. Maar hij komt op voor de eer van God en de zorg voor mensen.

En waardoor laat jij je leiden in het leven van alledag? Je boosheid, trots of jaloezie? Waar ga je voor? Of kies je voor zachtmoedigheid? Heb jij er het lef voor?

3. Leerschool

Hoe leer je dat dan? We kunnen toch moeilijk – net zoals Mozes – allemaal de woestijn in. En in onze tijd is de samenleving behoorlijk complex. Soms weet je gewoon niet wat wijs is. Trouwens: moet je soms ook niet voor jezelf opkomen? Hoe weet je nu hoe je moet reageren? Het antwoord vinden we in Matteus 11,28: Leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Jezus wil ons voorbeeld zijn. Als er iemand zachtmoedig was, dan was Hij het wel. Als het om de eer van zijn Vader ging, trad Hij op en joeg de handelaars de tempel uit. En Hij trok zich niets aan van de reacties van omstanders als hij voor een melaatse of een vrouw die overspel had gepleegd iets kon betekenen. Maar als het om Hem zelf ging, deed Hij altijd een stapje terug. Niet een paard (rijdier van een machtige koning), maar een ezel (transportdier om te dienen) was zijn keuze toen Hij Jeruzalem binnenreed. Hij komt zachtmoedig (Matteus 21,5). Hij is niet gekomen voor zijn eigen eer, maar om er voor anderen te zijn. Zelfs aan het kruis denkt Hij nog aan anderen. Hij roept Johannes op om voor zijn moeder te zorgen: zoon, zie uw moeder (vanaf dat moment nam hij haar in huis). En Hij bidt: Vader, vergeeft het hun, want zij weten niet wat zij doen.

Zou je het van Hem willen leren? Dat kan ten diepste omdat Hij niet alleen een voorbeeld is, maar ook de Bron (1 Korintiërs 10,1). Zijn zachtmoedigheid geldt ook jou. De straf die jij verdient hebt, droeg Hij. Hij gaf zijn leven voor jou en nodigt je uit: Kom allen bij Mij, die vermoeid en belast zijn. Moe van alle dingen die verkeerde gingen, moe van stomme dingen die je hebt gedaan. Bij Hem is vergeving, rust. Kom bij Hem en je mag putten uit die zachtmoedigheid om zelf zachtmoedigheid te tonen. Leer er van! Bid er om! Kom bij de Bron!

Slot

Het doet denken aan de man over wie Noor van Haaften in een van haar boeken vertelt. Iemand die zoveel voor anderen had betekend, maar voor wie alleen maar een plekje op de gang van het de verpleegafdeling was toen hij met hartklachten in het ziekenhuis werd opgenomen. Zij diende een klacht in. Hij lag te stralen – onwetend van haar klacht -: eindelijk kan ik weer doen, wat ik zo graag doe: mensen opzoeken en over Jezus vertellen. Hier komt iedereen langs! Hij had geen moment aan zijn eigen positie gedacht.

De vader van Heather zei het al over zijn dochter: ik ben er trots op dat ze zich heeft uitgesproken. Ze had meer moed dan ik. En jij, heb jij de moed om zachtmoedig te zijn? Je kunt het maar op één manier leren. Jezus zegt: leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig ... ook voor jou!

Bijbelleestips en vragen voor de komende week:

- ❖ In onze tijd komen we veel agressiviteit tegen. Waar komt dat vandaan?
- ❖ Hoe geeft Jezus zachtmoedigheid invulling?
- ❖ Hoe zou je zelf de komende week stappen kunnen zetten in het ontwikkelen van zachtmoedigheid. Welke kansen liggen hier voor ons als gemeente?

Een gezegende week in verbondenheid met Hem! Hartelijke groet, ds. Jan Bosch.